

Kdo pa da bi imel drevesca v drevesnici izrežati, in kje, — to je pravi odgovor na prvo postavljeno vprašanje — in o tem prihodnjič. (Dal. prih.)

Neugodni časi škodljivim mrčesom.

Preddvor na Gorenskem

Veselo je slišati, kako marljivo se je po naši domovini začel pokončavati drevju in drugim sadežem hudo škodljivi mrčes. Da! pričeli so se hroščem in roditeljem požrešnih gosenic zares prav slabi časi. Sporočila iz več krajev v „Novicah“ pričajo, da so posebno učitelji in učenci ljudskih šol veliko belinov pokončali. Pokončavanje belinov in še drugih škodljivih metuljev bilo pa je letos jako potrebno, kajti vsled ugodne zime prikazalo se je že zgodaj spomladi čuda veliko gosenčje zalege. Kaj bi ljudem pomagalo najlepše sadonosno drevje, ako bi ga spomladi ne čistili gosenic in druge požrešne golazni? Vsa gola in brez sadja bi stala drevesa po vrtih; otroci bi gostili se z repo, delavci pa s škodljivim žganjem. Kdo bi le mogel povedati in naštet, koliko dobrot nam daje sadno drevje! Koliko se prodá surovega sadja, koliko se ga posuši, koliko se naredi iz njega zdrave pijače, in koliko bolnikom se lahko z njim postreže! Drevje daje tudi tičem živež in streho, živini krmo in nasteljo, polju in travnikom pa gnoj. Drevje je pravi dar Božji, toraj je človekova dolžnost za-nj lepo skrbeti. Ako bi hoteli mladi ljudje le pridni biti, bila bi v kratkem času vsaka soseska lep in cveteč sadni vrt!

Drage „Novice“, blagovolite častitim bralcem sporočiti, da tudi pod strmo Zaplato in visokim Storžičem nismo gosenčjim požeruhom potuhe dajali. Pred dvorska šolska mladina že štiri leta tako pridno metulje lovi in zatira, da je kaj. Ko sem 1869. l. v šoli otrokom pripovedoval, kako so glogovi belini, drevesni metulji in metulji obročarji sadnemu drevju in drugim rastlinam škodljivi, so me radovedni poslušali; ko sem pa začel živo priporočati, naj jih pridno lové in pokončujejo, jeli so me debelo gledati in zraven se še glasno smejati. Spoznali pa so kmalu, da se ne šalim, posebno ko sem tistim, kateri bi metulje pridno pokončavali, plačilo obljubil. Da bi se po dokončani vojski zvedelo, koliko glav je padlo, donašali so mi učenci in učenke obglavljenice v šolo, kjer sem pred začetkom uka vse pregledal in na tanko zapisal, koliko jih je ta ali uni usmrtil. Natančni zapisniki, kateri se lahko vsakemu pokažejo, ako bi treba bilo, pričajo, da je naša mladež pokončala:

leta 1869:		
13.734 belinov,	1.415 obročarjev,	985 jablanovih metuljev
leta 1870:		
75.300 belinov,	1.974 obročarjev,	1.311 jablanovih metuljev
leta 1871:		
98.536 belinov,	4.351 obročarjev,	3.605 jablanovih metuljev
leta 1872:		
214.854 belinov,	6.175 obročarjev,	4.980 jablanovih metuljev
402.424 belinov, 13.915 obročarjev, 10.881 jablanovih metuljev.		

Tedaj 427.220 najškodljivših metuljev. *) Omenjena števila jasno kažejo, da otroci od leta do leta marljiviše zatirajo škodljivi mrčes. Posebno letos so tako pridno vse križem metulje lovili, da jih je bilo veselje gledati.

okom priti, je pa lahka reč. Cepijo se namreč dveletni divjaki prav nizko — v pero — s krepko in ravno rastočo sorto (za jabelka najboljša je angleška zimška zlata parmena (englische Wintergoldparmene), za hruške normanska moštnica (normänische Ciderbirne) in ko je ta zadostno visokost (en seženj) in debelost dosegla — kar se v treh letih zgodi — potem se še le tista sorta na njo cepi, katero želimo imeti na visocem deblu. Pis.

*) Res! očitne hvale vredno prizadevanje, katero naznanimo družbi kmetijski. Vred.

Večkrat so mi posamesni dečki na enkrat vsak po 2500 do 3000 belinov v šolo prinesli. Zdaj pa pridno zeljne beline moré. Kratkočasno je gledati, kako zjutraj na vse zgodaj otroci okoli zelnikov in vrtov hodijo, ter metulje, ki še vsi zaspani po rastlinah čepé, z eno roko za habice prijemljejo, z drugo jim pa — glave trgajo in jih potem nekteri kar v žepe tlačijo. Mislim, da so zeljni in drevesni belini enega plemena, vendar pa so poslednjih gosenic večje in požrešniše, ter tudi veliko hitreje rastejo. **)

Zalibog! da je nekaj kmetov (posebno nekaj staršev šolskih otrok) temu jako potrebnemu delovanju od začetka zeló nasprotovalo. Naravnost so otrokom ostro prepovedovali to opravilo, nad menoj pa so se jezili ter mi Bog si ga vedi kaj vse žugali. Ker kmetiški ljudje (posebno pa še otroci) pri vsaki reči kar na enkrat dobiček videti in imeti hočejo, moral sem tedaj ubogljive in pridne otroke večkrat vsaj nekoliko obdarovati, sicer bi bila moja najlepša priporočila le klic vpijočega v puščavi. Marsikteri učitelj bi z veseljem kaj pripomogel k potrebnim in koristnim rečem, ko bi mu ne bilo treba milo gledati po trdo zasluženih vinarijih.

Nisem bil sicer namenjen svetu očitno naznanovati, koliko metuljev smo s šolarji pokončali; ker pa gosp. dopisnik „iz Kokrice“ nekako zabavljivo pravi: „Pri nas je vse sadno drevje lepo zeleno brez gosenic, po drugih okolicah pa je nago s snedenim perjem“ — mi je dolžnost očitno povedati, da naša šolska mladina pri jako potrebnem opravilu ni rok križem držala. — Očka Net blezo niso sadnega drevja v svoji fari s pravim očesom pogledali, pred dvorska okolica, ktera je najbližnja, pa jim je celó malo znana. Spomladi je bilo pod našimi gorami čez in čez vse prepreženo s prelepim cvetjem; tega se posebno zdaj sleherni lahko prepriča, ko vidi drevesa polna žlahnega sadja mnogih plemen.

Dobro in koristno je pokončavati mrčese sadju in drugim sadežem škodljive; al o tem ne smemo le samega sebe videti, ampak tudi druge, ki se trudijo v isti cilj in konec!

J. N. Skrbinec, učitelj.

Priporočilo Suffolkcev.

Že več tistih posestnikov, ki so bili od sl. kmetijske družbe Suffolke prešiče za plemo si nakupili, je v „Novicah“ njih sponašanje razglasilo. Od šentviških na Dolenskem povemo, da se prav dobro obnašajo, so krotki, ješči in velike rasti. Mladih je bilo sedem 23. sušca t. l., ki zdaj po centu tehtajo, in spet jih bode v sredi septembra. Stari pa meri 5 čevljev do ušes in je čez prednji pas 6 pedí in pol širok, in akoravno ni pital na debelost, ker se še za plemo rabi, ima blizo 4 cente, star je 22 mesecev. V 14 mesecih je od njega 250 mladih bilo, s kterimi so kmetje močno zadovoljni, ker so se zgoraj v misel vzetih prešičjih lastnost navzeli, in so večji od navadnih. Po tem plemenu je tedaj napredek v svinjereji očiten, in hvalo moramo izreči sl. kmetijski družbi, ki se marljivo trudi za vsestranski blagor kmetijstva, kakor tudi visoki vladi za zdato denarno podporo njeno.

T. S.

**) Drevesni belin (Baumweissling, pontia crataegi) na mnoga sadna drevesa, najraje na jablane, pa tudi na hruške, češplje, nešplje itd. poklada svojo gosenčjo zalego, — veliki zeljni belin (Kohlweissling, papilio brassicae) kakor tudi mali zeljni ali repni belin (papilio rapae) pa pokladata svojo zalego na zelje, repo, redkev, hren, rezede, levkoje itd. — Čeravno so vsi ti metulji beli, na svojih habicah (peruticah) pa se že lahko razločijo po tem, da drevesni belin ima bele habice s črnimi žilicami preprežene, zeljni belin pa ima v belih habicah črne okrogle pike (kakor očesa). Vsi pa spadajo v eno plemo „podnevnih metuljev“.

Vred.